

ข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗
เรื่อง การปฏิรูปนายความอาสา นายความขอแรง และที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชน

ความเป็นมา

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่ายฯ เพื่อทำหน้าที่ประสานและขับเคลื่อนการทำงานในการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ ๑๑ ด้าน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกับนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี รวมทั้งติดตามและรายงานผลการดำเนินงานดังกล่าวเสนอต่อนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่ายฯ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ได้พิจารณาข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศฯ เรื่อง การปฏิรูปนายความอาสา นายความขอแรง และที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชน และมีมติมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมรับไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

การดำเนินการของกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ได้ดำเนินการ ดังนี้
(๑) จัดประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาข้อเสนอแนะดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

(๒) จัดประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง การปฏิรูปนายความอาสา : การเข้าสู่ระบบ การปฏิรูปหลักสูตร การฝึกอบรม และการปฏิรูปค่าตอบแทนและสิ่งจูงใจพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐

(๓) จัดการประชุมเพื่อพิจารณาข้อเสนอแนะการปฏิรูปนายความอาสา เรื่อง การปฏิรูปค่าตอบแทนและสิ่งจูงใจพิเศษ : สิทธิประโยชน์ทางภาษี เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

(๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินการ เรื่อง การปฏิรูปนายความอาสา นายความขอแรง และที่ปรึกษากฎหมายเด็กหรือเยาวชน ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินการตามข้อ (๑) - (๓) เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง การปฏิรูปนายความอาสา ให้ใช้เฉพาะนายความอาสา นายความที่รัฐจัดทำให้ในชั้นสอบสวน นายความขอแรงในชั้นศาล ที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชน และนายความซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ศาลทหารตั้งขึ้น ไม่รวมถึงนายทหารพระธรรมนูญ ประกอบไปด้วย ๓ ส่วน ดังนี้

๑. การปฏิรูประบบนายความอาสา นายความขอแรง และที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชน

๑.๑ การปฏิรูปการเข้าสู่ระบบและค่านิยม

๑.๑.๑ การเข้าสู่ระบบ

กำหนดคุณสมบัติให้นายความอาสา นายความที่รัฐจัดทำให้ในชั้นสอบสวน และนายความขอแรงในชั้นศาล ต้องมีคุณสมบัติ ได้แก่

(๑.๑) ประกอบวิชาชีพนายความมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๑.๒) ไม่เคยต้องคำสั่งให้ลงโทษถึงที่สุดตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

(๑.๓) ได้รับการอบรมและขึ้นทะเบียนให้เป็นนายความอาสาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายสภาทนายความกำหนด

๑.๑.๒ ค่านิยม

ให้ใช้คำว่า “ทนายความอาสา” เพียงอย่างเดียวในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทนายความที่รัฐจัดหาให้

๑.๒ การปฏิรูปหลักสูตรการฝึกอบรม

๑.๒.๑ กำหนดชื่อหลักสูตร

๑.๒.๒ กำหนดคุณสมบัติผู้เข้ารับการอบรม

๑.๒.๓ ระยะเวลาการฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า ๔ วัน (ไม่จำเป็นต้องติดต่อกัน)

๑.๒.๔ เนื้อหาหลักสูตร ปรากฏตามรายงานข้อเสนอของสภาปฏิรูปประเทศ

๑.๒.๕ การประเมินผล ก่อนและหลังการฝึกอบรม

๑.๒.๖ วงรอบการอบรมเมื่อเป็นทนายความอาสาแล้ว

๑.๓ การปฏิรูปค่าตอบแทนและสิ่งจูงใจพิเศษ

๑.๓.๑ ข้อเสนอการปรับค่าตอบแทนทนายความที่รัฐจัดหาประเภทต่างๆ

(๑) ทนายความอาสา (ให้คำปรึกษา) ค่าเบี้ยเลี้ยงประจำวัน ๑,๐๐๐ บาท ต่อวัน

(๒) ทนายความอาสา (ว่าความ) ค่าวิชาชีพ ๕,๐๐๐ บาท ต่อคดี ค่าเบี้ยเลี้ยงประจำวัน ๑,๐๐๐ บาท ต่อวัน

(๓) ทนายความที่รัฐจัดหาในชั้นสอบสวน (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๑) ค่าวิชาชีพ ๕๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท ตามประเภทคดี

(๔) ทนายความขอแรงที่ศาลยุติธรรมตั้ง (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓) ค่าวิชาชีพ ๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท ตามประเภทคดี

(๕) ทนายความที่ศาลทหารตั้ง (พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๕๖) ค่าวิชาชีพ ๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท ตามประเภทคดี

๑.๓.๒ สิ่งจูงใจพิเศษเพิ่มเติม

สิทธิประโยชน์ทางภาษีกรณีนิติบุคคล

ให้นำคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.๑๒๗/๒๕๔๖ ข้อ ๑ ที่ออกตามความมาตรา ๖๕ ทวิ (๔) มาใช้เพื่อไม่ให้สำนักงานทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายที่ให้ บริการโดยไม่คิดค่าบริการตามปกติถูกนำมาประเมินเป็นรายได้ที่ต้องเสียภาษี

๑.๔ การปฏิรูปการประเมินคุณภาพ

๑.๔.๑ ด้านความทั่วถึง สะดวก รวดเร็วในการเข้าถึงบริการ (Availability & Coverage)

๑.๔.๒ ด้านคุณภาพ

๑.๔.๓ ช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและกลไกในการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน

๑.๔.๔ ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ

๒. การปฏิรูปด้านการประชาสัมพันธ์

ให้กระทรวงยุติธรรมและสภาทนายความ มีหน้าที่หลักในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน เรื่องค่าตอบแทน ค่านิยม สิทธิประโยชน์ที่ทนายความและประชาชนจะพึงได้รับ ระบบทนายความอาสาที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนรางวัลปฏิบัติหน้าที่ดีเด่นของทนายความ

๓. การปฏิรูปด้านอื่นๆ

การแก้ไขข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

การแก้ไขข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการอบรม ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย การจดแจ้งและลบชื่อออกจากบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๖

(๑) การกำหนดสัดส่วนคณะกรรมการกำกับดูแลที่ปรึกษากฎหมาย ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๕ ควรเพิ่มจำนวนผู้แทนจากสภาพนายความจากหนึ่งคนเป็นสามคน

(๒) การเพิกถอนชื่อที่ปรึกษากฎหมายออกจากทะเบียนตามข้อ ๓๐ ควรแจ้งคำสั่งเพิกถอนดังกล่าวแก่สภาพนายความด้วย

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณาดำเนินการ โดยให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานติดตามผลการดำเนินการและรายงานผลความคืบหน้าให้คณะรัฐมนตรีทราบทุก ๖ เดือน โดยกระทรวงยุติธรรมได้รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ครั้งที่ ๑ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกำหนด ๖ เดือน (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐) เรียบร้อยแล้ว

- ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑ -

